

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Zielonej Górze

LZG 410.013.03.2022

Pan
Andrzej Bielawski
Starosta Wschowski

Starostwo Powiatowe we Wschowie
Pl. Kosynierów 1 c
67-400 Wschowa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Kontrola nr P/22/041 – *Udzielanie koncesji na wydobywanie kopalin stałych i węglowodorów*

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Starostwo Powiatowe we Wschowie, Pl. Kosynierów 1c, 67-400 Wschowa (dalej: <i>Starostwo</i>).
Kierownik jednostki kontrolowanej	Pan Andrzej Bielawski – Starosta Wschowski od 21 listopada 2018 r. (dalej: <i>Starosta</i>). Poprzednio funkcję Starosty Wschowskiego pełnił Pan Marek Boryczka ¹ .
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Warunki kadrowo-organizacyjne udzielania koncesji na wydobywanie kopalin stałych i monitorowania warunków udzielonych koncesji. 2. Udzielanie koncesji na wydobywanie kopalin stałych. 3. Monitorowanie warunków udzielonych koncesji.
Okres objęty kontrolą	Od 1 stycznia 2018 r. do dnia zakończenia kontroli ² .
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Zielonej Górze.
Kontroler	Zdzisław Szafrąński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LZG/68/2022 z 4 lipca 2022 r.

(akta kontroli str. 1-4, 174)

¹ W okresie od 28 września 2011 r. do 21 listopada 2018 r.

² Tj. do dnia 5 października 2022 r.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623 - dalej: *ustawa o NIK*.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Starosta realizował zadania związane z udzielaniem koncesji na wydobywanie kopalin stałych na terenie Powiatu Wschowskiego, jednak część tych zadań była prowadzona niezgodnie z obowiązującymi przepisami lub nierzetelnie.

Na stanowisku geologa powiatowego zatrudniano osoby, które posiadały wykształcenie geologiczne. Starosta zapewnił obsadę na stanowisku geologa powiatowego, jednak nie w całym okresie objętym kontrolą NIK. Zadania administracji geologicznej nie były realizowane przez Starostę przy pomocy geologa powiatowego w 2021 r. przez okres dwóch miesięcy, co nie odpowiadało zapisom art. 156 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze⁵ (dalej: pgg). W Starostwie nie funkcjonowała w pełni adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza dotycząca udzielania koncesji na wydobywanie kopalin stałych oraz monitorowania warunków udzielonych koncesji, gdyż nie dokonywano w tym zakresie określania celów, zadań i mierników oraz identyfikacji ryzyk.

Postępowania koncesyjne były prowadzone nie w pełni zgodnie z wymaganiami zawartymi w pgg i ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego⁶ (dalej: kpa). Nie przekazano do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej informacji o wydaniu i wygaszeniu koncesji, co stanowiło naruszenie przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy⁷.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in. pominięcia współwłaściciela nieruchomości jako strony w jednym postępowaniu w sprawie udzielenia koncesji i wydania jednej koncesji na podstawie niekompletnego wniosku (brak zgody współwłaściciela nieruchomości na dysponowanie nieruchomością do celów wydobywania kopalin), wydania decyzji o wygaszeniu koncesji zawierającej nieprawidłowy numer działki gruntu, na której było zlokalizowane złożo kopaliny, niezawieszenia postępowania w sprawie wydania decyzji koncesyjnej w sytuacji obligującej do powyższego, niewygaszania jednej decyzji, pomimo upływu terminu ważności decyzji koncesyjnej. Ponadto w żadnym przypadku nie egzekwowano od przedsiębiorców, którym wydano oraz wygaszono koncesje dokonania zmian w ewidencji gruntów i budynków.

Starosta nie przeprowadzał kontroli, o których mowa w art. 158 pkt 2 pgg. Na stronie podmiotowej BIP Starostwa do dnia 21.08.2022 r. nie zamieszczono ogólnego schematu procedur kontrolnych dotyczących monitorowania warunków udzielonych koncesji. Pomimo tego, że nie wszyscy przedsiębiorcy, którzy uzyskali koncesje na wydobywanie kopalin przesyłali do Starostwa informacje roczne o zmianach zasobów kopalin, a także nie wszyscy przedsiębiorcy realizowali obowiązek informacyjny polegający na przysyłaniu Staroście informacji za okresy półroczne o uiszczeniu opłaty eksploatacyjnej wraz z kopiami dowodów dokonanych wpłat, Starosta nie egzekwował przekazania tych dokumentów. W badanym okresie wydano jedną decyzję o naliczeniu opłaty dodatkowej za wydobycie kopaliny z naruszeniem warunków koncesji. Decyzja ta została wydana z naruszeniem przepisów kpa.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2022 r. poz. 1072, ze zm.

⁶ Dz. U. z 2021 r. poz. 735, ze zm.

⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 541.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Warunki kadrowo-organizacyjne udzielania koncesji na wydobywanie kopalin stałych i monitorowania warunków udzielonych koncesji

Opis stanu faktycznego

1.1. W skład Powiatu Wschowskiego wchodzi trzy gminy: Sława, Szlichtyngowa, Wschowa. Powierzchnia powiatu wynosi 624,20 km².

W Regulaminie organizacyjnym Starostwa, przyjętym uchwałą Zarządu Powiatu Wschowskiego⁹ z dnia 27.10.2015 r. zapisano, że w skład Starostwa wchodzi m.in. Wydział Budownictwa i Ochrony Środowiska oraz, że w zakresie Prawa geologicznego i górniczego zadania należące do kompetencji Starosty i wynikające z przepisów prawa wykonuje geolog powiatowy (funkcjonujący w ww. wydziale).

W uchwale Zarządu Powiatu Wschowskiego¹⁰ z dnia 04.05.2022 r. (w sprawie zmiany ww. uchwały) zapisano, że w skład Starostwa wchodzi m.in. stanowisko geologa powiatowego, podległe bezpośrednio Staroście.

(akta kontroli str. 5-17)

Od 16.02.2016 r. do 15.02.2018 r. obowiązywała umowa - zlecenie¹¹ zawarta pomiędzy Starostą a geologiem powiatowym¹² na wykonywanie zadań polegających m.in. na opiniowaniu dokumentacji w zakresie prac geologicznych oraz załatwianiu innych spraw w oparciu o przepisy pgg. Z ww. geologiem powiatowym zawarto następnie trzy umowy zlecenia na prowadzenie przedmiotowych prac (ostatnia umowa obowiązywała do dnia 31.12.2021 r. – osoba ta podczas kontroli NIK nie była zatrudniona w Starostwie)¹³.

Od 13.09.2021 r. przedmiotowe prace prowadził na podstawie dwóch umów zleceń kolejny geolog powiatowy. Od 1.04.2022 r. zatrudniono geologa powiatowego na podstawie umowy o pracę. Wymiar czasu pracy określono na jeden dzień w tygodniu (osiem godzin w 40 godzinnym tygodniu pracy).

W latach 2018-2022 (do czasu kontroli NIK) przez dwa miesiące (w okresie od 16.02.2021 r. do 15.04.2021 r.) stanowisko geologa powiatowego było nieobsadzone. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 18-32, 129)

1.2. Każda z dwóch osób pełniących w badanym okresie funkcję geologa powiatowego posiadała wykształcenie kierunkowe (geologiczne).

Geolog powiatowy zatrudniony podczas kontroli NIK w Starostwie ukończył studia magisterskie na kierunku geologia w zakresie hydrogeologii, oraz posiadał kwalifikacje do wykonywania, dozoru i kierowania pracami geologicznymi kategorii: - III¹⁴, - V¹⁵, - VII¹⁶. Poprzednia geolog powiatowa ukończyła studia na kierunku geologia i uzyskała tytuł magistra geologii, a następnie stopień naukowy doktora nauk o Ziemi w zakresie geologii.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁹ Nr 42/2015

¹⁰ Nr 276/2022

¹¹ Wraz z aneksem nr 1 z dnia 01.03.2017 r.

¹² Dalej: poprzedni Geolog Powiatowy.

¹³ W umowie - zleceniu z 09.02.2018 r. zapisano, że zleca się ww. Geologowi Powiatowemu prowadzenie przedmiotowych prac w okresie od 16.02.2018 r. do 15.02.2021 r. Umową zlecenia nr 1/2021 z dnia 16.04.2021 r. zlecono ww. Geologowi Powiatowemu prowadzenie przedmiotowych prac w okresie od 16.04.2021 r. do 31.08.2021 r. Kolejną umową zlecenia nr 2/2021 z dnia 01.09.2021 r. zlecono ww. Geologowi Powiatowemu prowadzenie przedmiotowych prac w okresie od 01.09.2021 r. do 31.12.2021 r.

¹⁴ W zakresie: poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin objętych prawem własności nieruchomości gruntowej.

¹⁵ Dotyczące poszukiwania i rozpoznawania zasobów wód podziemnych.

¹⁶ Dotyczące określania warunków geologiczno-inżynierskich.

Podczas kontroli nie stwierdzono, aby ww. osoby pełniące, w badanym okresie, funkcje geologów powiatowych były autorami opracowań dokumentacji geologicznych stanowiących załączniki do wniosków składanych do Starostwa o wydanie koncesji.

(akta kontroli str. 33-39, 133-173)

1.3. W badanym okresie prowadzenie spraw związanych z udzielaniem koncesji na wydobywanie kopalin stałych oraz monitorowaniem warunków udzielonych koncesji przypisywano kolejno (z przerwą w okresie od 16.02.2021 r. do 15.04.2021 r.) bezpośrednio dwóm ww. geologom powiatowym. Nie przydzielano tych zadań, w kontrolowanym okresie, żadnej innej komórce organizacyjnej Starostwa, ani żadnym innym pracownikom Starostwa.

Dla poprzedniego geologa powiatowego, oraz dla kolejnego geologa powiatowego (zatrudnionych na podstawie umów zleceń) nie określano na piśmie szczegółowych zadań. Z umów zleceń zawartych przez Starostę z dwoma geologami powiatowymi wynika jedynie, że geologom zlecono opiniowanie dokumentacji w zakresie prac geologicznych i hydrogeologicznych oraz załatwianie innych spraw w oparciu o ustawę pgg. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Z zakresu czynności geologa powiatowego¹⁷ zatrudnionego na podstawie umów o pracę z dnia 01.04.2022 r. oraz z dnia 27.07.2022 r. wynika, że obowiązki pracownika dotyczyły w szczególności: przygotowywania decyzji koncesyjnych na wydobywanie kopalin nieobjętych własnością górnictwem ze złóż o powierzchni do 2 ha i wydobywaniu do 20.000 m³ kopalin rocznie bez użycia materiałów wybuchowych, decyzji wygaszających, zmieniających, cofających lub przenoszących ww. koncesje, przygotowywania decyzji zatwierdzających projekty robót geologicznych i zatwierdzających dokumentację geologiczną, hydrologiczną i geologiczno-inżynierską, sprawowania nadzoru i kontroli w zakresie wykonywania przez przedsiębiorcę obowiązków i uprawnień z tytułu uzyskanej koncesji.

(akta kontroli str. 40-42)

W Starostwie nie opracowano wewnętrznych pisemnych procedur dotyczących ustalenia zasad postępowania w celu ograniczania i eliminowania eksploatacji złóż kopalin bez wymaganej koncesji (tj. zjawiska tzw. szarej strefy). W ww. umowach-zleceniach podpisanych przez dwóch geologów powiatowych oraz w zakresie czynności geologa powiatowego pracującego w Starostwie podczas kontroli NIK, na podstawie ww. dwóch umów o pracę, nie wyodrębniono zadań dotyczących ograniczania i eliminowania zjawiska tzw. szarej strefy.

(akta kontroli str. 18-32, 129)

Starosta wyjaśnił m.in., że: *Od zmiany przepisów ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. – Prawo geologiczne i górnicze (dalej „pgg”) w 2015 r. sprawy nielegalnej eksploatacji (bez koncesji) prowadzone są zgodnie z art. 140 pgg przez Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu (dalej „OUG”) i zgodnie z art. 176 ww. ustawy przez Policję i Prokuraturę. W związku z powyższym nie było potrzeby opracowywania specjalnych procedur. Praktyka w tym zakresie jest następująca: Starosta w przypadku pozyskania z jakiegokolwiek źródła informacji o nielegalnej eksploatacji przekazuje takie informacje właściwym organom (OUG, Policja) i później jedynie współpracuje z tymi organami zgodnie z art. 7 b ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. - Kodeks postępowania administracyjnego (...), np. przesłuchując świadków na prośbę OUG. W latach 2018-2022 przekazano informacje o dwóch tego typu sprawach w - Sławie i Osowej Sieni. Sprawy są w toku postępowania prowadzonego przez OUG.*

(akta kontroli str. 424-469)

1.4. Zagadnienia związane z udzielaniem przez Starostę koncesji na wydobywanie kopalin stałych oraz monitorowaniem warunków udzielonych koncesji nie były w latach

¹⁷ Podpisanego przez Geologa Powiatowego w dniu 01.04.2022 r.

2018-2022 (tj. do czasu niniejszej kontroli NIK) przedmiotem kontroli zewnętrznych, wewnętrznych oraz przedmiotem audytu wewnętrznego.

(akta kontroli str. 50)

1.5. W Starostwie nie określano celów, zadań i mierników odnoszących się do działań w zakresie udzielania koncesji na wydobywanie kopalin stałych oraz monitorowania warunków udzielonych koncesji, dokonywania identyfikacji ryzyk do wyznaczonych celów i zadań, a w przypadku zidentyfikowanych ryzyk poddawania ich analizie i określenia działań mających na celu ich zmniejszenie.

Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 50)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W Starostwie nie dokonywano (w okresie objętym kontrolą NIK) pisemnego określania celów, zadań i mierników odnoszących się do działań w zakresie udzielania koncesji na wydobywanie kopalin stałych oraz monitorowania warunków udzielonych koncesji, identyfikacji ryzyk do wyznaczonych celów i zadań, a w przypadku zidentyfikowanych ryzyk poddawania ich analizie i określenia działań mających na celu ich zmniejszenie. W opracowywanych w badanym okresie identyfikacjach ryzyk nie uwzględniano tego obszaru¹⁸.

W art. 69 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych¹⁹ uregulowano konieczność zapewnienia w jednostkach sektora finansów publicznych funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej.

Standardy kontroli zarządczej (załącznik do Komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych²⁰) w części B - *Cele i zarządzanie ryzykiem*, pkt 6-8 stanowią, że określa się cele i zadania oraz mierniki dla ich monitorowania, w co najmniej rocznej perspektywie. Ponadto nie rzadziej niż raz w roku dokonuje się identyfikacji ryzyka w odniesieniu do określonych celów i zadań, poddaje się analizie zidentyfikowane ryzyka, mającej na celu określenie prawdopodobieństwa wystąpienia danego ryzyka i możliwych jego skutków. Odpowiedzią na konkretne ryzyko powinno być opracowanie stosownych mechanizmów kontroli.

(akta kontroli str. 50)

Starosta wyjaśnił, że: *Powyższe wynika z pomijania tego obszaru w zakresie identyfikacji ryzyk opracowywanym corocznie. Deklaruję, że w celu zapewnienia funkcjonowania adekwatnej, skutecznej i efektywnej kontroli zarządczej oraz w związku z przeprowadzoną kontrolą NIK i dokonanymi ustaleniami kontroli zostaną podjęte działania w zakresie dokonania identyfikacji ryzyk do wyznaczonych celów i zadań w zakresie udzielania koncesji na wydobywanie kopalin stałych oraz monitorowania warunków udzielonych przedsiębiorcom koncesji, a w przypadku zidentyfikowanych ryzyk poddane zostaną analizie i określone zostaną działania, mechanizmy kontroli mające na celu zminimalizowanie ryzyk w tym obszarze.*

(akta kontroli str. 424-469)

2. W latach 2018-2022 (do czasu kontroli NIK) przez dwa miesiące (w okresie od 16.02.2021 r. do 15.04.2021 r.) stanowisko geologa powiatowego było nieobsadzone²¹. Zadania administracji geologicznej nie były realizowane w tym okresie przez Starostę przy pomocy geologa powiatowego, co nie odpowiadało zapisom art. 156 ust. 2 pkt 3 pgg.

(akta kontroli str. 18-32, 129)

¹⁸ Brak było także zapisów o takich działaniach w oświadczeniach o stanie funkcjonowania kontroli zarządczej.

¹⁹ Dz. U. z 2022 r. poz. 1634, ze zm.

²⁰ Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84.

²¹ Nie obowiązywała w tym okresie żadna umowa na obsługiwaniu Starosty przez geologa powiatowego.

Starosta wyjaśnił, że: *Poprzednio pracująca Geolog Powiatowa była zatrudniona na podstawie umowy - zlecenia w Starostwie Powiatowym we Wschowie do 15 lutego 2021 r. Od 16 lutego 2021 r. nie było możliwości podpisania kolejnej umowy zlecenia, ponieważ osoba ta przebywała na zwolnieniu lekarskim. Podczas rozmowy telefonicznej uzyskano informację, że niezdolność do pracy będzie krótkotrwała. Nieobecność przedłużyła się jednak do dwóch miesięcy. Po zakończeniu zwolnienia lekarskiego w dniu 16 kwietnia 2021 r. podpisano z ww. Geologiem powiatowym kolejną umowę – zlecenie.*

(akta kontroli str. 424-469)

3. Dla poprzedniego Geologa Powiatowego, oraz dla kolejnego Geologa Powiatowego (zatrudnionych na podstawie umów zleceń) nie określano na piśmie szczegółowych zadań. Umowy zlecenia zawierane z ww. geologami powiatowymi zawierały zapisy o *opiniowaniu dokumentacji w zakresie prac geologicznych i hydrogeologicznych oraz załatwianiu innych spraw w oparciu o ustawę – Prawo geologiczne i górnicze.*

(akta kontroli str. 19-39)

Starosta wyjaśnił, że: *w umowach-zlecenia z osobami pełniącymi funkcje Geologów Powiatowych określono przedmiot umowy/zakres wykonywanych zadań poprzez wskazanie, że Zleceniodawca zleca, a Zleceniobiorca przyjmuje do wykonania, cyt.: „Opiniowanie dokumentacji w zakresie prac geologicznych i hydrogeologicznych oraz załatwianie innych spraw w oparciu o Ustawę – Prawo geologiczne i górnicze”. Do ww. umów zlecenia nie sporządzano osobnego zakresu czynności/opisu stanowiska z uwagi na to, że osoby te w ówczesnym czasie nie były pracownikami Starostwa, a jedynie zleceniobiorcami. (...) W związku z tym, że zakres zadań określonych w umowach zlecenia był zbyt ogólny i mało precyzyjny, stąd przy zawieraniu umowy o pracę z obecnym Geologiem Powiatowym opracowano dla niego szczegółowy zakres czynności, który został przez geologa podpisany, a konkretne zadania w nim wyszczególnione (w tym w szczególności zapis o przeprowadzaniu kontroli przedsiębiorców prowadzących eksploatację kopalin) przyjęte do realizacji.*

(akta kontroli str. 507-508)

OCENA CZĄSTKOWA

Na stanowisku geologa powiatowego zatrudniano osoby, które posiadały wykształcenie geologiczne. Starosta zapewnił obsadę na stanowisku geologa powiatowego, jednak nie w całym okresie objętym kontrolą NIK. Zadania administracji geologicznej nie były wykonywane przez Starostę przy pomocy geologa powiatowego w 2021 r. przez okres dwóch miesięcy, co nie odpowiadało zapisom art. 156 ust. 2 pkt 3 pgg. W Starostwie nie funkcjonowała w pełni adekwatna, skuteczna i efektywna kontrola zarządcza dotycząca udzielania koncesji na wydobywanie kopalin stałych oraz monitorowania warunków udzielonych koncesji, gdyż nie dokonywano w tym zakresie określania celów, zadań i mierników oraz identyfikacji ryzyk.

OBSZAR

2. Udzielanie koncesji na wydobywanie kopalin stałych

Opis stanu faktycznego

2.1. W Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Starostwa²² zamieszczono informację dotyczącą m.in. wydawania koncesji z zakresu geologii. Zapisano, iż Starosta wydaje decyzje o udzieleniu koncesji na wydobywanie kopalin, jeśli przedsiębiorca wnioskujący o wydanie koncesji spełni następujące wymagania: obszar udokumentowanego złoża nieobjętego własnością górnictwem nie przekracza 2 ha, wydobyte kopaliny ze złoża w roku kalendarzowym nie przekroczy 20.000 m³, działalność będzie prowadzona metodą odkrywkową, bez użycia środków strzałowych.

²² <https://bip.wrota.lubuskie.pl/spwschowal/procedury> - zakładka Co i jak załatwić (dostęp: 12.06.2022 r.)

Do dnia rozpoczęcia kontroli NIK na ww. stronie internetowej zamieszczone były nieaktualne dane w zakresie m.in. tego, jaka komórka Starostwa zajmuje się sprawami związanymi z wydawaniem koncesji, kto jest osobą kontaktową, jakie obowiązują wzory druków informacji dotyczących opłaty za wydobytą kopalinę.

Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 43-49)

2.2. Według stanu na 1 stycznia 2018 r. obowiązywało dziewięć decyzji koncesyjnych wydanych przez Starostę, natomiast wg stanu na 31 marca 2022 r. 11 takich decyzji.

(akta kontroli str. 325)

2.3. W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 marca 2022 r. wpłynęło do Starostwa osiem wniosków o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin stałych ze złóż. W okresie tym Starosta wydał sześć decyzji koncesyjnych, w jednym przypadku odmówił wnioskodawcy wydania koncesji, w jednym przypadku zawieszono postępowanie w sprawie wydania koncesji.

Starosta nie wyegzekwował od żadnego z koncesjonariuszy, którym wydał w kontrolowanym okresie sześć koncesji na wydobywanie kopalin oraz którym wygasił cztery koncesje na wydobywanie kopalin dokonania zmian w ewidencji gruntów i budynków. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

Starosta zobowiązywał wszystkich przedsiębiorców, którym wydał sześć koncesji na wydobywanie kopalin, do utworzenia funduszu likwidacji zakładu górniczego, pomimo tego, że z zapisów art. 128 ust. 13 pgg, wynika, że stosowanie przepisów ust. 1-12 nie jest obowiązkowe dla przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję starosty. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 86-124, 133-173, 196-198, 325-327)

2.4. W okresie od 1 stycznia 2018 r. do 31 marca 2022 r.:

- prowadzono w Starostwie 14 postępowań koncesyjnych dotyczących wydobywania kopalin stałych,
- wydano jedną decyzję w sprawie przeniesienia koncesji na inny podmiot,
- nie wydawano w tym okresie decyzji dotyczących cofnięcia koncesji,
- przed wydaniem sześciu decyzji o udzieleniu koncesji na wydobywanie kopalin stałych Starosta przesłał do zaopiniowania do Marszałka Województwa Lubuskiego wszystkie projekty decyzji w sprawie udzielenia koncesji wraz z dokumentacją stanowiącą podstawę do opracowania projektów decyzji w tych sprawach.

(akta kontroli str. 67-85, 133-173, 325-327)

2.5. W przypadku sześciu wniosków w sprawie wydania koncesji na wydobywanie kopalin stałych, złożonych przez przedsiębiorców do Starostwa, w okresie objętym kontrolą NIK, które skutkowały wszczęciem postępowań zakończonych wydaniem koncesji, Starosta uznał, iż trzy wnioski były kompletne, natomiast w przypadku trzech niekompletnych wniosków przedsiębiorcy byli wzywani do ich uzupełnienia i wnioski zostały przez nich uzupełnione we wskazanym zakresie (w jednym przypadku Starosta nie wezwał jednak przedsiębiorcy do uzupełnienia wniosku o zgodę współwłaściciela nieruchomości na dysponowanie nieruchomością).

Koncesje na wydobywanie kopalin były udzielane przez Starostę na podstawie wniosków oraz załączników zawierających elementy, o których mowa w art. 24 pgg, za wyjątkiem jednej decyzji, która została wydana na podstawie niekompletnego wniosku (brak zgody współwłaściciela nieruchomości na dysponowanie nieruchomością). Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 133-173, 326-327)

Na stronie podmiotowej BIP Starostwa nie wskazano, jakie załączniki do wniosku o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin stałych są zobowiązani załączyć przedsiębiorcy starający się o uzyskanie takich koncesji, w tym dotyczących środków,

jakimi wnioskodawca dysponuje w celu zapewnienia prawidłowego wykonywania zamierzonej działalności (art. 24 ust. 1 pkt 4 pgg).

(akta kontroli str. 43-49)

Wzór wniosku o udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin oraz wymaganych dokumentów zamieszczono na stronie podmiotowej BIP Starostwa podczas kontroli NIK (dnia 18.07.2022 r.).

(akta kontroli str. 411-416)

2.6. Wszyscy wnioskodawcy podczas ubiegania się o wydanie koncesji na wydobywanie kopalin stałych byli traktowani jednakowo. Starosta przed wydaniem sześciu ww. decyzji wymagał przedstawienia przez przedsiębiorców we wnioskach o wydanie koncesji danych, o których mowa w art. 24 ust. 1 pgg. Przedsiębiorcy wnioskujący o udzielenie ww. koncesji prowadzili eksploatację kopalin w oparciu o uzyskane wcześniej koncesje dotyczące innych złóż. Oświadczała, że posiadają odpowiednie doświadczenie i środki umożliwiające prowadzenie działalności polegającej na wydobyciu kopalin.

I tak np. wnioskodawca ubiegający się o wydanie koncesji na eksploatację złoża kopalin *Osowa Sierń X* we wniosku o wydanie koncesji (oraz przedstawiając stosowne załączniki²³), odnośnie określenia środków, jakimi dysponuje podmiot ubiegający się o koncesję, w celu zapewnienia prawidłowego wykonywania działalności objętej wnioskiem, oświadczył m.in., że: od 07.03.1997 r. prowadzi działalność gospodarczą oraz działalność górnictwem związaną z eksploatacją kopalin ze złóż i posiada bardzo duże doświadczenie w tym zakresie, w ostatnim okresie zakończył wydobycie kruszywa naturalnego z trzech złóż, zasoby tych złóż zostały rozliczone w dodatkach do dokumentacji geologicznych, a tereny poeksploatacyjne zrehabilitowane, obecnie prowadzi wydobycie kruszywa naturalnego z jednego złoża, na podstawie koncesji udzielonej przez Marszałka Województwa Lubuskiego, w I półroczu 2018 r. zakończył eksploatację kruszywa naturalnego z dwóch złóż, wywiązuje się rzetelnie ze zobowiązań finansowych, m.in. terminowo ustala i uiszcza należne opłaty eksploatacyjne za wydobyte ze złóż kopalin na konta wierzycieli, nie posiada żadnego zadłużenia z tytułu należnych podatków w stosunku do urzędu skarbowego, ZUS i organów administracji państwowej oraz samorządowej, posiada niezbędne maszyny do prawidłowej eksploatacji kopalin, usuwania nadkładu oraz ich transportu, w tym do wykonywania rekultywacji terenów poeksploatacyjnych, eksploatację złóż prowadzi pod nadzorem kierownika ruchu zakładu górnictwem oraz innych osób dozoru górnictwem, operatorzy obsługujący maszyny górnicze posiadają wymagane uprawnienia, szkolenia bhp i potwierdzoną zdolność do wykonywania pracy przez lekarza medycyny pracy.

(akta kontroli str. 133-173, 284-298, 326-327)

Odnośnie sposobu weryfikowania wypełniania przez wnioskodawców wymagań określonych przepisami z zakresu ochrony środowiska Starosta wyjaśnił, że: *Jeżeli wniosek jest poprawny, kompletny, podpisany prawidłowo przez przedsiębiorcę i ewentualnie uprawnionych projektantów z wszystkimi załącznikami to nie ma przepisu, który zobowiązywałby Starostę do weryfikacji dokumentów. Starosta może tylko zgodnie z art. 64 kpa wnosić o uzupełnienie braków formalnych i wyjaśnień. Przed wydaniem decyzji o udzieleniu koncesji Starosta weryfikował w latach 2018-2022 spełnienie przez wnioskodawcę wymagań przewidzianych przepisami z zakresu*

²³ 1. Dane identyfikacyjne wnioskodawcy - wydruk ze strony CEIDG, 2. Kserokopia decyzji zatwierdzającej dokumentację geologiczną złoża *Osowa Sierń X*, 3. Wypis z rejestru gruntów i kopia mapy ewidencyjnej w skali 1:2000 z konturem złoża, 4. Oświadczenie współwłaściciela gruntów o wyrażeniu zgody na wydobywanie kopalin ze złoża, 5. Kserokopia decyzji o zatwierdzeniu projektu robót geologicznych, 6. Mapa pogładowa w skali 1:100000, 7. Kserokopia decyzji Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa o środowiskowych uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia, 8. Tabela obliczenia strat pozaeksploatacyjnych w zasobach bilansowych złoża kruszywa naturalnego *Osowa Sierń X*, 9. Zaświadczenie o niezaleganiu z podatkami i składkami z UMiG Wschowa, US we Wschowie i ZUS we Wschowie, 10. Mapa projektowanego obszaru górnictwem i terenu górnictwem *Osowa Sierń X* w skali 1:1000, 11. Dowód uiszczenia opłaty skarbowej w kwocie 616 zł za udzielenie koncesji.

ochrony środowiska, o których mowa w art. 24 ust. 1 pgg, gdyż każdorazowo decyzja o udzieleniu koncesji była wydawana po załączeniu przez przedsiębiorcę do wniosku o udzielenie koncesji prawomocnej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanej przez inny organ (burmistrza).

(akta kontroli str. 424-469)

2.7. Wydane w kontrolowanym okresie decyzje:

- o udzieleniu koncesji na wydobywanie kopalin stałych (sześć decyzji) zawierały wszystkie elementy wymagane pgg. Decyzje administracyjne będące podstawą przyznania koncesji spełniały wymogi określone w art. 107 kpa i były zgodne z dokumentacją stanowiącą podstawę ich wydania;
- o wygaszeniu koncesji na wydobywanie kopalin stałych (cztery decyzje) zawierały wszystkie elementy wymagane pgg, spełniały wymogi określone w art. 107 kpa oraz były zgodne z dokumentacją stanowiącą podstawę ich wydania, za wyjątkiem jednej decyzji zawierającej błędny numer działki ewidencyjnej gruntu, na której zlokalizowane było złożo kopaliny. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W jednym przypadku Starosta, pomimo wystąpienia przesłanki do zawieszenia wszczętego postępowania administracyjnego w celu wydania decyzji koncesyjnej, nie zawiesił tego postępowania. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 86-124, 133-173, 196-198, 326-327)

2.8. Udzielenie sześciu ww. koncesji poprzedzone było analizą zgodności lokalizacji miejsc wydobywania kopalin z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego lub (w przypadku braku planu) ze studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin. W badanym okresie w każdej ww. sprawie koncesyjnej Starosta występował do gmin o uzgodnienie w powyższym zakresie. Przed wydaniem ww. decyzji koncesyjnych Starosta każdorazowo uzyskiwał takie uzgodnienia. I tak: Burmistrz Sławy wydał jedno postanowienie o uzgodnieniu²⁴. Burmistrz Miasta i Gminy Wschowa wydał pięć postanowień o uzgodnieniu²⁵.

(akta kontroli str. 133-173, 326-327)

W przypadku czterech koncesji przed rozpoczęciem eksploatacji kopalin nie zachodziła konieczność wyłączenia gruntów z produkcji rolnej. W przypadku dwóch koncesji przed rozpoczęciem eksploatacji złóż kopalin przez dwóch przedsiębiorców zachodziła konieczność wyłączenia z produkcji leśnej gruntów leśnych przeznaczonych na cele nieleśne (tj. na cele eksploatacji kopalin). Z informacji udzielonej NIK przez Dyrektora Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Poznaniu wynika, że ww. dwaj przedsiębiorcy nie ubiegali się i nie uzyskali wymaganej decyzji Regionalnego Dyrektora Lasów Państwowych w Poznaniu wyłączających²⁶ z produkcji ww. grunty leśne.

(akta kontroli str. 219-254)

Podczas kontroli ustalono, iż dwaj ww. przedsiębiorcy nie rozpoczęli eksploatacji dwóch przedmiotowych złóż kopalin.

(akta kontroli str. 419-423)

2.9. Prowadzone przez Starostę w badanym okresie postępowania zakończone wydaniem sześciu ww. koncesji były poprzedzane decyzjami o środowiskowych uwarunkowaniach. W jednym przypadku decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stwierdzała brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla

²⁴ Dla złoża Sława z 26.10.2018 r.

²⁵ Dla złóż: - Osowa Sień X z 07.09.2018 r., - Hetmanice SO z 30.04.2021 r., - Tylewice II z 01.07.2021 r., - Tylewice I z 16.12.2020 r., - Hetmanice WJ z 27.04.2021 r.

²⁶ Zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych osoba, która uzyskała zezwolenie na wyłączenie gruntów z produkcji, jest obowiązana uiścić należność i opłaty roczne. Obowiązek taki powstaje od dnia faktycznego wyłączenia gruntów z produkcji. Wysokość należności uzależnione jest m.in. od klasy i powierzchni gruntów.

przedsięwzięcia²⁷. W pięciu pozostałych przypadkach decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach określały środowiskowe uwarunkowania realizacji tych przedsięwzięć²⁸. Decyzje o udzieleniu ww. sześciu koncesji były wydawane przez Starostę każdorazowo po uprawomocnieniu się przedmiotowych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Trzy²⁹ spośród sześciu ww. decyzji koncesyjnych zostały wydane i stały się ostateczne przed nowelizacją pgg i wejściem w życie od 13 maja 2021 r. zmian w treści art. 33 ww. ustawy, natomiast trzy³⁰ decyzje koncesyjne, po wejściu w życie zmian w treści art. 33 cyt. ustawy.

Do ww. postępowań w sprawie koncesji (poprzedzonych decyzjami o środowiskowych uwarunkowaniach), stosowano przepisy art. 86f ust. 6, art. 86g oraz art. 86h ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie³¹. Natomiast do ww. koncesji (poprzedzonych decyzjami o środowiskowych uwarunkowaniach), stosowano przepisy art. 72 ust. 6 i 6a ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie (art. 33 pgg).

(akta kontroli str. 133-173, 299-324t, 326-327)

2.10. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki cofnięcia koncesji ani zmiany koncesji, wystąpił jeden przypadek przeniesienia koncesji na innego przedsiębiorcę (na wniosek z 25 kwietnia 2018 r.).

Wnioskiem z dnia 25.04.2018 r. przedsiębiorca wystąpił do Starosty o przeniesienie koncesji (za zgodą dotychczasowego koncesjonariusza) na wydobywanie kruszywa naturalnego ze złoża na jego rzecz. Decyzją z dnia 25.05.2018 r.³² Starosta przeniósł koncesję zgodnie z ww. wnioskiem z dotychczasowego koncesjonariusza tego złoża na wnioskodawcę. Przeniesienia ww. koncesji dokonano zgodnie z przepisami art. 36 pgg.

(akta kontroli str. 67-85, 326)

Koncesje wygaszano decyzjami z: 14.09.2018 r.³³, 07.12.2018 r.³⁴, 03.09.2019 r.³⁵ oraz 20.12.2021 r.³⁶, zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W jednym przypadku Starosta nie wygasił koncesji, obowiązującej w okresie objętym kontrolą NIK. Dotyczyło to decyzji z dnia 24.06.2010 r., na podstawie której udzielił koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża *Tylewice*³⁷. Decyzja ta określała termin ważności koncesji na wydobywanie kopaliny z ww. złoża do 31.12.2020 r. Starosta do czasu kontroli NIK nie wygasił przedmiotowej decyzji. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 86-124, 196-197, 325-326)

2.11. W badanym okresie wystąpił jeden przypadek odmowy udzielenia koncesji na wydobywanie kopaliny stałej. Przysłanką odmowy udzielenia koncesji była niezgodność planowanej lokalizacji miejsca wydobycia kopaliny z materiałami planistycznymi Gminy Wschowa, tj. z ustaleniami studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Wschowa. Starosta decyzją z 12.04.2019r.³⁸

²⁷ Złoże Osowa Sień X – decyzja Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa z 23.07.2018 r. o środowiskowych uwarunkowaniach, stwierdzająca brak potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięcia.

²⁸ Decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach określały środowiskowe uwarunkowania realizacji tych przedsięwzięć dla złóż: 1) Sława - decyzja Burmistrza Sławy z 11.07.2018 r., 2) Hetmanice SO - decyzja Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa z 17.07.2017 r., 3) Tylewice II - decyzja Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa z 17.12.2018 r., 4) Tylewice I - decyzja Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa z 10.05.2019 r., 5) Hetmanice WJ - decyzja Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa z 07.08.2018 r.

²⁹ Decyzje nr: SOB.6522.3.2018 z 21.09.2018 r., SOB.6522.4.2018 z 02.11.2018 r., SOB.6522.2.2020 z 19.02.2021 r.

³⁰ Decyzje nr: SOB.6522.3.2019 z 28.05.2021 r., SOB.6522.4.2019 z 15.07.2021 r., SOB.6522.1.2021 z 28.05.2021 r.

³¹ Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2021 r. poz. 2373, ze zm.).

³² Nr SOB.6522.1.2018

³³ Nr SOB.6522.2.2018

³⁴ Nr SOB.6522.5.2018

³⁵ Nr SOB.6522.2.2019 - zmienionej decyzją nr SOB.6522.1.2020 z 03.01.2020 r.

³⁶ Nr SOB.6522.3.2021.3.RG

³⁷ Decyzja nr SOB-7513/1/01/2010

³⁸ Nr SOB.6522.1.2019

(podjętą na podstawie m.in. art. 29 ust. 1 pgg) odmówił przedsiębiorcy udzielenia koncesji na wydobywanie kopaliny stałej.

W badanym okresie wystąpił jeden przypadek zawieszenia postępowania w sprawie udzielenia koncesji na wydobywanie kopaliny stałej. Przedsiębiorca w dniu 29.09.2021 r. złożył do Starostwa wniosek³⁹ o wydanie koncesji. Starosta w dniu 11.10.2021 r. wydał postanowienie o zawieszeniu z urzędu postępowania na udzielenie koncesji na wydobywanie kruszywa naturalnego. W uzasadnieniu postanowienia zapisano, iż geolog powiatowy przed rozpoczęciem procedury wydawania koncesji przeprowadził w dniu 4.10.2021 r. wizję terenową i stwierdził, że na terenie działek objętych wnioskiem o wydanie koncesji trwały już prace ziemne mogące być początkiem eksploatacji kopaliny bez wymaganej koncesji. W związku z powyższym sprawa została przekazana do wyjaśnienia do: Okręgowego Urzędu Górniczego w Poznaniu, Prokuratury Rejonowej we Wschowie i Powiatowej Komendy Policji we Wschowie.

(akta kontroli str. 125-128, 175-176, 326)

2.12. Starosta każdorazowo wypełniał obowiązek wynikający z art. 23 ust. 3 pgg, tj. przed wydaniem sześciu ww. koncesji na wydobywanie kopalin zasięgał opinii Marszałka Województwa Lubuskiego⁴⁰. Marszałek Województwa Lubuskiego każdorazowo w tych sprawach wydawał postanowienia o pozytywnym zaopiniowaniu wniosków o udzielenie przedsiębiorcom koncesji na wydobywanie kopalin stałych.

(akta kontroli str. 133-173, 326-327)

2.13. Starosta jako organ koncesyjny, stosownie do wymagań określonych w art. 152a ust. 4 pgg oraz postanowień rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 października 2014 r. w sprawie rejestru obszarów górniczych i zamkniętych podziemnych składowisk dwutlenku węgla⁴¹, terminowo przekazywał państwowej służbie geologicznej dokumenty stanowiące podstawę dokonania wpisu do rejestru obszarów górniczych (dokumenty dotyczące koncesji przeniesionych, wydanych i wygaszonych w okresie objętym kontrolą NIK).

(akta kontroli str. 133-173, 196-197)

O udzieleniu żadnej z sześciu wydanych koncesji oraz o wygaszeniu żadnej z czterech koncesji Starosta nie przekazał informacji do Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 86-124, 133-173, 196-198, 325-327)

2.14. W Starostwie nie wdrożono mechanizmów bieżącej kontroli przebiegu postępowań związanych z udzielaniem koncesji na wydobywanie kopalin stałych. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 50)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W BIP na stronie podmiotowej Starostwa⁴², do 17 lipca 2022 r., zamieszczone były informacje o warunkach uzyskania koncesji, które zawierały nieaktualne dane. Informacje odwoływały się do przepisów pgg, jednak zamieszczono na tej stronie internetowej nieaktualne dane w zakresie m.in. tego, jaka komórka Starostwa zajmuje się sprawami związanymi z wydawaniem koncesji, osoby kontaktowej, wzorów druków informacji dotyczącej opłaty za wydobytą kopalinę.

Zapisano, iż sprawami związanymi z wydawaniem koncesji z zakresu geologii zajmuje się Wydział Budownictwa i Ochrony Środowiska (od 4.05.2022 r. zajmował się tymi sprawami geolog powiatowy podległy bezpośrednio Staroście). Zapisano, iż osoba kontaktowa to poprzedni geolog powiatowy (osoba ta wg zapisów ostatniej umowy

³⁹ Z dnia 16.09.2021 r.

⁴⁰ Starosta nie zasięgał opinii Marszałka Województwa Lubuskiego w sprawie czterech koncesji wygaszonych w okresie objętym kontrolą NIK, ani w sprawie jednej koncesji przeniesionej w okresie objętym kontrolą NIK na innego przedsiębiorcę.

⁴¹ Dz. U. poz. 1469.

⁴² <https://bip.wrota.lubuskie.pl/spwschowa/procedury> - zakładka Co i jak załatwić (dostęp: 12.06.2022 r.)

zlecenia podpisanej z nią była geologiem powiatowym do 31.12.2021 r.). Na ww. stronie internetowej znajdował się zapis, że informacje dotyczące opłaty eksploatacyjnej należy składać na drukach określonych w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie wzorów druków informacji dotyczącej opłaty za wydobyta kopalinę, podziemne bezzbiornikowe magazynowanie substancji oraz podziemne składowanie odpadów⁴³. Cytowane powyżej rozporządzenie zostało uchylone z dniem 10.09.2014 r. W czasie kontroli NIK obowiązywało w tym zakresie rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie wzorów druków informacji dotyczących opłat z zakresu przepisów Prawa geologicznego i górniczego⁴⁴.

(akta kontroli str. 43-49)

Starosta wyjaśnił, że: *W związku ze zmianą regulaminu i struktury organizacyjnej Starostwa Powiatowego we Wschowie w dniu 04.05.2022 r. Geolog Powiatowy stał się samodzielnym stanowiskiem podległym Staroście Wschowskiemu, nie wchodzącym w skład Wydziału Budownictwa i Ochrony Środowiska. W związku z powyższym Geolog Powiatowy jest odpowiedzialny za wytworzenie i upublicznienie informacji na stronie Biuletynu Informacji Publicznej, w zakresie merytorycznym przypisanych obowiązków służbowych. Zmiana treści zapisów w BIP nastąpiła w dniu 18 lipca 2022 r. na skutek zmian organizacyjnych w urzędzie i ustaleń kontroli NIK. Administrator BIP przydziela uprawnienia dostępu do BIP, a redaktor BIP jest osobą odpowiedzialną za umieszczanie aktualnych informacji, zgodnie z przepisami prawa. Opóźnienie w aktualizacji danych wynika z częstych zmian przepisów prawa, oraz zmiany na stanowisku Geologa Powiatowego. Dane na stronie internetowej BIP Starostwa z zakresu geologii i górnictwa zostały zaktualizowane podczas kontroli NIK. Zajął się tym obecnie zatrudniony w Starostwie Geolog Powiatowy.*

(akta kontroli str. 424-469)

Podczas kontroli NIK w BIP na stronie podmiotowej Starostwa zamieszczono wzór wniosku o udzielenie koncesji na wydobywanie kopaliny, wraz z informacją o wymaganych załącznikach do tego wniosku. Zapewniono zgodność ww. informacji z przepisami pgg, z przepisami ww. rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 25 lutego 2015 r. oraz uregulowaniami wewnętrznymi.

(akta kontroli str. 411-416)

2. W Starostwie nie wdrożono i nie funkcjonowały w okresie objętym kontrolą NIK mechanizmy bieżącej kontroli przebiegu postępowań związanych z udzielaniem koncesji na wydobywanie kopalin stałych. Brak tych mechanizmów uniemożliwiał prawidłową realizację zadań związanych z wydawaniem decyzji koncesyjnych i skutkowało wydawaniem tych decyzji z naruszeniem przepisów pgg.

Standardy kontroli zarządczej (załącznik do Komunikatu Nr 23 Ministra Finansów z dnia 16 grudnia 2009 r. w sprawie standardów kontroli zarządczej dla sektora finansów publicznych⁴⁵) w części B - *Cele i zarządzanie ryzykiem*, pkt 6 stanowią, że wykonanie zadań i osiąganie celu należy monitorować za pomocą wyznaczonych mierników.

(akta kontroli str. 50)

Starosta wyjaśnił, że: *W kontrolowanym obszarze nie funkcjonowały mechanizmy bieżącej kontroli przebiegu postępowań, gdyż sprawami postępowania związanymi z udzielaniem koncesji na wydobywanie kopalin stałych zajmowała się wyłącznie jedna osoba posiadająca specjalistyczną wiedzę – Geolog Powiatowy świadczący umowę - zlecenie, a następnie Geolog zatrudniony na 1/5 etatu na podstawie umowy o pracę, który wykonuje ww. pracę jeden dzień w tygodniu. Do wykonywanych zadań, w tym prowadzenia postępowań w zakresie udzielania koncesji nie zostały określone mierniki.*

⁴³ Dz. U. Nr 282, poz. 1658.

⁴⁴ Dz. U. poz. 406, ze zm.

⁴⁵ Dz. Urz. MF Nr 15, poz. 84.

W związku z ustaleniami kontroli NIK do wykonywanych zadań w zakresie prowadzenia postępowań na udzielenie koncesji na wydobywanie kopalin stałych zostaną określone i wdrożone mechanizmy kontroli sprawdzającej i mierniki, np. w zakresie ilości decyzji uchylonych lub złożonych skutecznych odwołań od decyzji koncesyjnej w celu monitorowania wykonywania zadań i osiągnięcia założonego celu. W zakresie funkcjonowania mechanizmów kontroli decyzje administracyjne przed ich podjęciem będą weryfikowane przez prawnika pod względem proceduralnym, formalnym i zgodności z obowiązującymi przepisami prawa.

(akta kontroli str. 424-469)

3. Przeprowadzono postępowanie o udzielenie koncesji bez zgody jednej ze stron postępowania, na dysponowanie nieruchomością na cele związane z eksploatacją kopaliny, co stanowiło naruszenie art. 41 ust. 1 oraz ust. 2a pgg oraz art. 28 Kpa.

W dniu 6.09.2019 r. wpłynął do Starostwa wniosek przedsiębiorcy (z 05.09.2019 r.) o wydanie koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża. Zgodnie z wypisem z rejestru gruntów złoże kruszywa udokumentowane było na działce ewidencyjnej, która stanowiła współwłasność. Do ww. wniosku nie załączono zgody współwłaściciela na dysponowanie przez przedsiębiorcę ww. działką ewidencyjną gruntu w celu eksploatacji kopaliny z tego złoża. Takiej zgody współwłaściciela nie załączono do przedmiotowego wniosku w terminie późniejszym. Decyzja administracyjna o udzieleniu koncesji na wydobywanie kopaliny z tego złoża została wydana przez Starostę 15.07.2021 r., pomimo tego, że wniosek o wydanie decyzji koncesyjnej był niekompletny. Artykuł 41 ust. 1 pgg stanowi, że stronami postępowań prowadzonych na podstawie działu drugiego ustawy (Koncesje) w odniesieniu do działalności wykonywanej w granicach nieruchomości gruntowych są ich właściciele. Współwłaściciel nieruchomości nie był ustanowiony stroną wszczętego postępowania administracyjnego (art. 28 kpa), nie doręczano współwłaścicielowi nieruchomości pism w sprawie toczącego się postępowania administracyjnego, oraz decyzji administracyjnej o udzieleniu ww. przedsiębiorcy koncesji.

(akta kontroli str. 150-160, 180-195)

Starosta wyjaśnił, że: *Nie uwzględnianie w prowadzonym postępowaniu administracyjnym jednej osoby, jako współwłaściciela nieruchomości wynikało z przeoczenia zapisu w informacji z ewidencji gruntów (dołączonej przez wnioskodawcę, jako załącznik do wniosku o wydanie koncesji) o tym, że jest ona współwłaścicielem nieruchomości, tj. o istnieniu wspólności majątkowej małżeńskiej dotyczącej działki (...) w Tylewicach, na której zlokalizowane jest złoże Tylewice II. Skutkiem tego było to, że postępowanie było w dalszym ciągu prowadzone tylko w stosunku do jednej osoby, tj. wnioskodawcy.*

(akta kontroli str. 424-469)

4. Starosta, pomimo wystąpienia przesłanki skutkującej obligatoryjnym zawieszeniem wszczętego postępowania administracyjnego, w celu wydania decyzji koncesyjnej określonej w art. 97 § 1 pkt 4 kpa, tj. gdy rozpatrzenie sprawy i wydanie decyzji zależy od uprzedniego rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez inny organ lub sąd, nie zawiesił z urzędu tego postępowania i nie wydał postanowienia w sprawie zawieszenia postępowania, o którym mowa w art. 101 § 1 kpa.

Postępowanie administracyjne w sprawie wydania decyzji koncesyjnej zostało wszczęte postanowieniem z 27.09.2019 r. W dniu 25.10.2019 r. do Starostwa wpłynęło pismo przedsiębiorcy informujące, że przedsiębiorca złożył zażalenie na negatywne zaopiniowanie wniosku o udzielenie koncesji przez Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa do Samorządowego Kolegium Odwoławczego w Zielonej Górze. Starosta nie zawiesił przedmiotowego postępowania i nie wydał postanowienia w sprawie zawieszenia postępowania, ani postanowienia o podjęciu tego postępowania. Decyzja

koncesyjna w tej sprawie została wydana przez Starostę 15.07.2021 r. (po pozytywnym zaopiniowaniu wniosku przedsiębiorcy o udzielenie koncesji przez Burmistrza Miasta i Gminy Wschowa postanowieniem z 01.07.2021 r.). Starosta wydał decyzję o udzieleniu koncesji po upływie ponad jednego roku i 9 miesięcy od dnia wszczęcia tego postępowania, nie zachowując terminu określonego w art. 35 § 3 kpa.

(akta kontroli str. 150-160, 180-195)

Starosta wyjaśnił, że: *Nie zawieszenie postępowania w tej sprawie wynika z przeoczenia. Przedsiębiorca miał dokładną wiedzę o trybie postępowaniu i po wniosku Starosty do Burmistrza o uzgodnienie warunków koncesji w związku z negatywnym postanowieniem Burmistrza założył zażalenia do SKO. Termin zakończenia postępowania był przez to przedłużony, aż do uzyskania pozytywnego uzgodnienia, po czym przedsiębiorca uzyskał koncesję nie wnosząc żadnych uwag i zastrzeżenia, co do terminowości otrzymania koncesji.*

(akta kontroli str. 424-469)

5. Starosta decyzją z dnia 24.06.2010 r. udzielił koncesji na wydobywanie kopaliny ze złoża Tylewice⁴⁶. Decyzja określała termin ważności koncesji na wydobywanie kopaliny z tego złoża do 31.12.2020 r. Starosta do dnia zakończenia kontroli NIK (tj. do dnia 5 października 2022 r.) nie przekazał kontrolerowi decyzji w sprawie wygaszenia przedmiotowej koncesji. Niewydanie ww. decyzji naruszało przepis art. 38 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pgg.

Stosownie do zapisów art. 38 ust. 1 pkt 1 i ust. 2 pgg, koncesja wygasa z upływem czasu, na jaki została udzielona; w przypadkach określonych w art. 38 ust. 1 organ koncesyjny, w drodze decyzji, stwierdza wygaśnięcie koncesji.

(akta kontroli str. 264-283)

Starosta wyjaśnił, że: *Nie wydanie do czasu kontroli NIK decyzji w tej sprawie wynika z przeoczenia. Obecnie prowadzone jest postępowanie w celu wydania decyzji potwierdzającej wygaśnięcie koncesji po zatwierdzeniu 29.04.2021 r. Dodatku nr 1 do dokumentacji geologicznej złoża kruszywa naturalnego Tylewice, zawierającego końcowe rozliczenia zasobów w związku z ich wyczerpaniem i upływem terminu koncesji.*

(akta kontroli str. 424-469)

6. Starosta nie przekazał do CEIDG informacji o udzieleniu sześciu koncesji i wygaszeniu czterech koncesji, co było niezgodne z art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy⁴⁷.

(akta kontroli str. 86-124, 133-173, 198)

Starosta wyjaśnił, że: *Przyczyną braku poinformowania o udzielonych oraz wygaszonych koncesjach Centralnej Ewidencji Działalności Gospodarczej był brak wiedzy geologów powiatowych o obowiązku informacyjnym wynikającym z art. 44 ust. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy. Dotychczas o udzielonych i wygaszonych koncesjach była informowana właściwa gmina, która prowadziła ewidencję działalności gospodarczej. Geolodzy sądzili, że przekazanie decyzji w tym zakresie do gminy jest wystarczające. Jest to niedopatrzenie, które zostanie niezwłocznie uzupełnione (do 1 października 2022 r. dokonamy stosownych zgłoszeń do CEIDG).*

(akta kontroli str. 424-469)

7. Starosta nie wyegzekwował od żadnego z koncesjonariuszy:

- którym wydał w kontrolowanym okresie sześć koncesji na wydobywanie kopaliny,

⁴⁶ Decyzja nr SOB-7513/1/01/2010

⁴⁷ Dz. U. z 2022 r. poz. 541.

- którym wydał w kontrolowanym okresie cztery decyzje o wygaszeniu koncesji na wydobywanie kopalin,

dokonania zmian w ewidencji gruntów i budynków, w sytuacji obowiązku wynikającego z art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. - *Prawo geodezyjne i kartograficzne*⁴⁸ stanowiącego, że: *podmioty zgłaszają właściwemu staroście zmiany danych objętych ewidencją gruntów i budynków, w terminie 30 dni, licząc od dnia powstania tych zmian.* Zgodnie z poz. 18 załącznika nr 1 do rozporządzenia Ministra Rozwoju, Pracy i Technologii z dnia 30 lipca 2021 r. w sprawie ewidencji gruntów i budynków⁴⁹ do użytków kopalnych zalicza się grunty: zajęte przez czynne odkrywkowe kopalnie, w których odbywa się wydobywanie kopalin, wyrobiska po wydobywaniu kopalin, zapadliska i tereny po działalności górniczej.

Wszystkie działki gruntu, o których mowa w ww. decyzjach dotyczących wydania koncesji posiadały takie same oznaczenie w ewidencji gruntów i budynków Starostwa w dniu składania wniosków o wydanie koncesji, jak podczas przeprowadzania kontroli NIK (w dniu 08.08.2022 r.). Podczas przeprowadzania kontroli żadna z przedmiotowych działek nie była oznaczona w ewidencji gruntów i budynków Starostwa jako użytek kopalny. Żadna z działek w dniu wydania czterech decyzji o wygaszeniu koncesji nie była oznaczona w ewidencji gruntów i budynków Starostwa jako użytek kopalny.

(akta kontroli str. 86-124, 133-173, 199-218, 255-260)

Starosta wyjaśnił m.in., że: *Starosta Wschowski nie egzekwował od koncesjonariuszy obowiązku dokonania stosownych zmian w ewidencji gruntów i budynków, o którym mowa w art. 22 ust. 2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (Dz. U. z 2021 r. poz. 1990 ze zm.), zwanej dalej ustawą Pgik, polegających na zmianie dotychczasowych użytków na użytki rolne na działkach objętych decyzjami koncesyjnymi, ponieważ nie była dotychczas przyjęta przez tutejszy organ praktyka podejmowania takich działań z urzędu. Niemniej jednak, w trakcie kontroli NIK, tj. w dniach 23-25 sierpnia 2022 r., Starosta Wschowski wystosował, do wszystkich podmiotów zobowiązanych do przeprowadzenia rekultywacji gruntów, o której mowa w Rozdziale 5 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1326 ze zm.), w tym podmiotów, dla których udzielono koncesji na wydobywanie kopalin stałych, wezwania do niezwłocznego podjęcia działań skutkujących aktualizacją ewidencji gruntów i budynków w zakresie zmiany dotychczasowych użytków na użytki kopalne, w obszarze gruntów zajętych przez czynne odkrywkowe kopalnie, w których odbywa się wydobywanie kopalin gruntów stanowiących wyrobiska po wydobywaniu kopalin. Jednocześnie wyjaśniam, iż wezwane podmioty pouczono o skutkach niewywiązania się z ww. obowiązków.(...) wyjaśniam, że zapewnię bezzwłoczne wszczęcie stosownych procedur, w przypadku uchylania się koncesjonariuszy od obowiązku dokonania stosownych zmian w ewidencji gruntów i budynków, o którym mowa w art. 22 ust. 2 ustawy Pgik.*

(akta kontroli str. 424-469)

Wezwania, o których mowa powyżej (pisma z 17, 23, 24 oraz 25 sierpnia 2022 r.) dotyczyły koncesji wydawanych przez Starostę od 2010 roku, oraz koncesji na wydobywanie kopalin, których udzielał Marszałek Województwa Lubuskiego (złoża: *Dębowa Łęka I, Osowa Sień XII, Osowa Sień XI*). Starosta informował w nich, aby przedsiębiorcy podjęli niezwłoczne działania skutkujące aktualizacją ewidencji gruntów i budynków.

(akta kontroli str. 448-453)

8. Starosta zobowiązywał przedsiębiorców, którym wydał sześć koncesji na wydobywanie kopalin, do utworzenia funduszu likwidacji zakładu górniczego, pomimo

⁴⁸ Dz. U. z 2021 r. poz. 1990, ze zm.

⁴⁹ Dz. U. z 2021 r. poz. 1390, ze zm.

tego, że z zapisów art. 128 ust. 13 pgg, wynika, że stosowanie przepisów ust. 1-12 nie jest obowiązkowe dla przedsiębiorcy, który uzyskał koncesję starosty.

W każdej z wydanych przez Starostę w badanym okresie sześciu decyzji o udzieleniu koncesji na wydobywanie kopalin stałych były zamieszczone zapisy o zobowiązaniu przedsiębiorców do utworzenia funduszu likwidacji zakładu górniczego na zasadach określonych w art. 128 ust. 1 pgg, oraz do przekazywania na ww. fundusz środków finansowych. W decyzjach zapisywano każdorazowo, że zgodnie z art. 128 ust. 4 pkt 2 pgg przedsiębiorca prowadzący wydobywanie kopalin systemem odkrywkowym przeznacza na fundusz równowartość 10% należnej opłaty eksploatacyjnej, o której mowa w art. 134 tej ustawy.

(akta kontroli str. 133-173)

Starosta wyjaśnił m.in., że: *Zapisy wydanych koncesji były precyzyjne i nakazywały koncesjonariuszom utworzenie takiego funduszu i gromadzenie na nim środków. To był błąd i niedopatrzenie.*

(akta kontroli str. 424-469)

9. Decyzja z dnia 14.09.2018 r. o wygaszeniu koncesji zawierała błędne oznaczenie numeru działki ewidencyjnej gruntu, na której zlokalizowane było złożę kopaliny.

Przedmiotową decyzją Starosta wygasił koncesję na eksploatowaną kopalinę z działki nr 1(...) w obrębie Osowa Sień, tymczasem złożę kopaliny było zlokalizowane na działce nr 2(...) w obrębie Osowa Sień.

(akta kontroli str. 86-93, 255, 261-263)

Starosta wyjaśnił, że: *Jest to błąd pisarski, który przez nikogo nie został zauważony (od dnia wydania tej decyzji administracyjnej o wygaszeniu koncesji, czyli od 14.09.2018 r.). Błąd w tej decyzji zostanie niezwłocznie poprawiony odrębnym postanowieniem.*

(akta kontroli str. 424-469)

OCENA CZĄSTKOWA

Postępowania koncesyjne były prowadzone częściowo niezgodnie z wymaganiami zawartymi w pgg i kpa. Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in. pominięcia współwłaściciela nieruchomości jako strony w jednym postępowaniu w sprawie wydania koncesji, wydania jednej koncesji na podstawie niekompletnego wniosku (brak zgody współwłaściciela nieruchomości na dysponowanie nieruchomością do celów wydobywania kopalin), wydania decyzji o wygaszeniu koncesji zawierającej nieprawidłowy numer działki gruntu, na której było zlokalizowane złożę kopaliny, niezawieszenia postępowania w sprawie wydania decyzji koncesyjnej w sytuacji obligującej do powyższego, niewygaszenia jednej decyzji koncesyjnej, pomimo upływu w dniu 31.12.2020 r. terminu ważności decyzji koncesyjnej. Nie egzekwowano od przedsiębiorców, którym wydano oraz wygaszono koncesje dokonania zmian w ewidencji gruntów i budynków. Naruszono także przepisy ustawy z dnia 6 marca 2018 r. o Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej i Punkcie Informacji dla Przedsiębiorcy - w żadnym przypadku nie przekazano do CEIDG informacji o wydaniu i wygaszeniu koncesji.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

3. Monitorowanie warunków udzielonych koncesji

3.1. W kontrolowanym przez NIK okresie, w BIP na stronie podmiotowej Starostwa⁵⁰ nie był zamieszczony ogólny schemat procedur kontroli, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa. Schemat ten zamieszczono podczas kontroli NIK. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 51, 411-416)

⁵⁰ <https://bip.wrota.lubuskie.pl/spwschowa/>

3.2. W Starostwie do czasu kontroli NIK (do 21.08.2022 r.) brak było opracowanych pisemnych i upublicznionych na stronie BIP Starostwa zasad przeprowadzania kontroli przedsiębiorców, którym wydano koncesje na wydobywanie kopalin stałych. Brak było również ustalonych na piśmie kryteriów wyboru takich przedsiębiorców do kontroli. Procedury te opracowano i zamieszczono na stronie BIP Starostwa podczas kontroli NIK w dniu 22.08.2022 r.

(akta kontroli str. 335-336, 411-416)

Starosta wyjaśnił m. in., że: *Wynika to z przeoczenia. Pisemne zasady przeprowadzania kontroli przedsiębiorców, którym wydano koncesje na wydobywanie kopalin stałych zostały opracowane podczas kontroli NIK i 22.08.2022 r. umieszczono taką informację na stronie BIP Starostwa. Ponadto opracowano i opublikowano podczas kontroli NIK na ww. stronie internetowej kryteria wyboru przedsiębiorców do kontroli.*

(akta kontroli str. 424-469)

3.3. Według stanu na 31.03.2022 r. obowiązywało łącznie 11 koncesji na wydobywanie kopalin stałych, w tym pięć koncesji⁵¹ obowiązywało w całym okresie objętym kontrolą NIK. W kontrolowanym okresie nie planowano i nie przeprowadzono żadnej kontroli wypełniania warunków udzielonych koncesji.

Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 335-336)

Starosta wyjaśnił m. in., że: *Od 20 marca 2020 roku do 15 maja 2022 roku, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia obowiązywał w Polsce stan epidemii i w tym czasie nie możliwe było prowadzeni kontroli. Dlatego nie były przeprowadzane kontrole w terenie. Takie kontrole będą w przyszłości prowadzone.*

(akta kontroli str. 424-469)

3.4. W badanym okresie w ramach bieżącej weryfikacji dokumentów przeprowadzanej w siedzibie Starostwa, w jednym przypadku (tj. po przeglądzie dokumentów z 2018 r. dokonany przez poprzednią Geolog Powiatową) ustalono, iż jeden przedsiębiorca nie złożył do Starostwa informacji o opłacie eksploatacyjnej oraz informacji o zmianach zasobów złoża kopaliny. Poprzednia Geolog Powiatowa pismem z 20.04.2018 r. wezwała przedsiębiorcę do złożenia odpowiednich dokumentów (informacji dotyczącej opłaty za wydobytą kopalinę oraz informacji o zmianach zasobów złoża kopaliny) w terminie 7 dni od otrzymania ww. pisma. Przedsiębiorca w terminie złożył do Starostwa przedmiotowe informacje.

(akta kontroli str. 130-132, 335-336)

3.5. Starosta nie wydawał w okresie objętym kontrolą NIK postanowień wzywających przedsiębiorców do usunięcia naruszeń.

(akta kontroli str. 335-336)

3.6. W kontrolowanym przez NIK okresie nie wystąpiły przypadki cofnięcia lub ograniczenia koncesji bez odszkodowania w związku z niewykonaniem przez przedsiębiorcę postanowienia organu koncesyjnego wzywającego do usunięcia naruszeń w terminie określonym przez organ koncesyjny (art. 37 ust. 2 pgg) lub w związku z wystąpieniem okoliczności, o których mowa w art. 37 ust. 4-7 pgg.

(akta kontroli str. 335-336)

3.7. W okresie objętym kontrolą nie wystąpiły przypadki umorzenia przez organ koncesyjny postępowania w sprawie udzielenia koncesji⁵².

(akta kontroli str. 335-336)

⁵¹ Na wydobywanie kopalin ze złóż: Krzepielów, Drzewce II, Wyszczanów, Siedlnica I, Dębowa Łęka.

⁵² Przesłanki umorzenia przez organ postępowania w sprawie udzielenia koncesji na wydobywanie kopalin stałych zostały określone w art. 37 ust. 3 pkt 1-3 pgg.

3.8. W kontrolowanym okresie wystąpił jeden przypadek naliczenia opłaty dodatkowej na skutek stwierdzenia rażącego naruszenia warunków określonych w koncesji⁵³. I tak: Starosta decyzją z dnia 16.03.2018 r.⁵⁴ naliczył przedsiębiorcy opłatę dodatkową w wysokości 1.818,88 zł za wydobycie w II półroczu 2016 r. ze złoża 627,2 tony kruszywa naturalnego z naruszeniem warunków koncesji. W decyzji zapisano, iż Dyrektor OUG w Poznaniu pismem z 09.11.2016 r. poinformował Starostę o tym, że stwierdził naruszenie przez przedsiębiorcę granic obszaru górniczego na terenie złoża kruszywa naturalnego. Po przeprowadzonym przez Starostę postępowaniu administracyjnym naliczono przedsiębiorcy opłatę dodatkową stanowiącą w 60% dochód Gminy Wschowa⁵⁵ oraz w 40% dochód Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej⁵⁶. Przedsiębiorca terminowo⁵⁷ i w kwotach określonych w przedmiotowej decyzji dokonał wpłat. Powyższa decyzja Starosty z dnia 16.03.2018 r.⁵⁸ została wydana z naruszeniem przepisów kpa. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 52-66)

3.9. W badanym okresie Starosta nie stwierdzał, że działalność jest wykonywana: z naruszeniem warunków określonych w koncesji; bez zatwierdzonego projektu robót geologicznych (lub z naruszeniem określonych w nim warunków); bez przedłożonego projektu robót geologicznych, który nie podlega zatwierdzeniu, lub z naruszeniem określonych w nim warunków.

W związku z powyższym w tym okresie Starosta nie wydawał decyzji administracyjnych z rygorem natychmiastowej wykonalności dotyczących: wstrzymania działalności, nakazania niezwłocznego usunięcia stwierdzonych uchybień, a w przypadku potrzeby nakazania podjęcia czynności mających na celu doprowadzenie środowiska do należytego stanu.

(akta kontroli str. 335-336)

3.10. Informacje o zmianach zasobów złoża kopalin były, w badanym okresie, przekazywane do Starostwa terminowo przez przedsiębiorców, którzy uzyskali cztery koncesje w okresie objętym kontrolą NIK, natomiast przedsiębiorcy którzy uzyskali dwie koncesje nie przesłali do Starostwa dwóch takich informacji rocznych, a Starosta nie podejmował działań mających na celu wyegzekwowanie przekazania Staroście takich informacji. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 337-364)

3.11. Dwóch (z sześciu) przedsiębiorców wywiązywało się z obowiązku terminowego uiszczenia opłaty eksploatacyjnej w prawidłowej wysokości i realizowało obowiązek informacyjny w tym zakresie. W przypadku dwóch koncesji nie prowadzono wydobywania ze złóż i przedsiębiorcy nie byli zobowiązani do dokonywania opłat eksploatacyjnych. Ww. przedsiębiorcy nie składali do Starostwa informacji, że z uwagi na nieprowadzenie wydobywania kopalin nie byli zobowiązani do ponoszenia opłat. Przedsiębiorcy nie przesłali do Starostwa informacji o uiszczeniu opłaty eksploatacyjnej za okresy półroczne (łącznie nie przesłano do Starostwa pięciu takich informacji), a Starosta nie podejmował działań mających na celu wyegzekwowanie przekazania Staroście takich informacji. Zagadnienie to opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 365-409)

⁵³ Kontrolę w zakładzie górniczym przeprowadził w dniu 21.10.2016 r. Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu. Podczas przeprowadzania tej kontroli stwierdzono naruszenie zachodniej granicy obszaru górniczego od punktu załamania obszaru górniczego nr 4 na odcinku ok. 60 metrów na szerokość od 0 do 5 metrów, ponadto stwierdzono naruszenie eksploatacją południowej granicy obszaru górniczego od punktu załamania obszaru górniczego nr 4 na odcinku o długości około 15 metrów na szerokość od 0 do 2 metrów. W stosunku do przedsiębiorcy, pełniącego również obowiązki osoby dozoru ruchu, zastosowano sankcję karną.

⁵⁴ Nr SOB.6522.1.2016.RG – wydaną m.in. na podstawie art. 139 ust. 1, ust. 2, ust. 3 pkt 3, ust. 4 i ust. 5, oraz art. 161 ust. 2 pgg.

⁵⁵ 1.091,33 zł

⁵⁶ 727,55 zł

⁵⁷ W dniu 20.03.2018 r.

⁵⁸ Nr SOB.6522.1.2016.RG.

3.12. W badanym okresie Starosta nie wydawał decyzji administracyjnych określających wysokość należnej opłaty (art. 138 pgg⁵⁹).

(akta kontroli str. 335-336)

3.13. W badanym okresie w dwóch przypadkach stwierdzono podejrzenie nielegalnej eksploatacji złóż. W jednej sprawie informacja wpłynęła do Starostwa od mieszkańców gminy Sława (złóż na terenie Sławy⁶⁰). Oględziny działki ewidencyjnej gruntu przeprowadzone 1.03.2019 r. przez poprzednią Geolog Powiatową potwierdziły niekoncesjonowaną eksploatację kopalin z terenu tej nieruchomości. Pismem z 09.11.2020 r. Dyrektor OUG w Poznaniu (na podstawie art. 52 i art. 7b kpa) wnosił o przesłuchanie przez Starostę jako świadka w tej sprawie poprzednią Geolog Powiatową. Protokół przesłuchania tego świadka sporządzono w dniu 29.04.2021 r. i w tym dniu przesłano ww. protokół do OUG w Poznaniu. W drugiej sprawie były to obserwacje własne pracowników Starostwa (złóż w Osowej Sieni). Sprawy były przekazane zgodnie z pgg do Okręgowego Urzędu Górniczego (dalej: OUG) w Poznaniu. Podczas prowadzenia niniejszej kontroli NIK Starostwo nie posiadało informacji o zakończeniu prowadzenia tych spraw przez OUG w Poznaniu.

(akta kontroli str. 335-336, 470-491)

Starosta wyjaśnił, że: *W przypadku pozyskania informacji o nielegalnej eksploatacji podejmowane są działania zgodnie z ustawą pgg i Starosta przekazuje takie informacje właściwym organom (OUG, Policji) i później jedynie współpracuje z tymi instytucjami. W jednym przypadku przed wydaniem koncesji przeprowadzana została przez Geologa Powiatowego wizja terenowa we wrześniu 2021 r. W czasie tej wizji stwierdzono rozpoczęcie eksploatacji w miejscowości Osowa Sień przed wydaniem koncesji i sprawę przekazano zgodnie z ustawą pgg do OUG i Policji. Z przepisów pgg nie wynika dalsza konieczność monitorowania tego typu spraw, Starosta prosi jedynie o poinformowanie, jak taka sprawa ewentualnie się zakończyła.*

(akta kontroli str. 424-469)

Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu, pismem z 16.11.2021 r., poinformował Starostę, iż w dniu 22.10.2021 r. Okręgowy Urząd Górniczy w Poznaniu przeprowadził kontrolę tego terenu i z uwagi na nieprawidłowości⁶¹ w dniu 16.11.2021 r. Dyrektor OUG w Poznaniu wszczął postępowanie w sprawie naliczenia opłaty podwyższonej. Pismem z 13.10.2021 r. Prokuratura Rejonowa we Wschowie zawiadomiła Komendę Powiatową Policji we Wschowie o możliwości popełniania wykroczenia z art. 177 pkt 2 pgg⁶² (ww. pismo przekazano do wiadomości Starosty). Komenda Powiatowa Policji we Wschowie pismem z 02.11.2021 r. poinformowała Starostę, że materiały prowadzonego postępowania w sprawie o ww. wykroczenie wraz z wnioskiem o ukaranie przedsiębiorcy zostaną niezwłocznie przekazane do Sądu Rejonowego we Wschowie II Wydziału Karnego.

(akta kontroli str. 177-179)

Geolog Powiatowy wyjaśnił, że: *Starostwo nie posiada informacji z Okręgowego Urzędu Górniczego w Poznaniu, Prokuratury Rejonowej we Wschowie, Powiatowej Komendy Policji we Wschowie o sposobie załatwienia ww. sprawy, gdyż te instytucje nie informowały Starosty o powyższym, a ja z uwagi na nadmiar innych obowiązków nie występowałem o takie informacje. Dodaję, że Geologiem Powiatowym we Wschowie jestem od jednego roku (najpierw pracowałem na podstawie umów-zleceń, a od 01.04.2022 r. na podstawie umów o pracę), pracuję jeden dzień w tygodniu i do chwili*

⁵⁹ W razie stwierdzenia, że przedsiębiorca nie dokonał wpłaty opłaty w terminie albo dokonał wpłaty w wysokości innej niż należąca, organ koncesyjny określa, w drodze decyzji, wysokość należnej opłaty, stosując stawkę obowiązującą w okresie rozliczeniowym, którego opłata dotyczy.

⁶⁰ Pismo złożone do Starostwa w dniu 27.02.2019 r.

⁶¹ Wydobywania kopalin bez koncesji.

⁶² Art. 177 pkt 2 pgg stanowi, że: Art. 177. Kto bez wymaganej koncesji lub bez zatwierdzonego projektu robót geologicznych lub z naruszeniem określonych w nich warunków wykonuje działalność w zakresie: (...), 2) wydobywania kopalin ze złóż (...); podlega karze aresztu albo grzywny.

obecnej zapoznają się ze sprawami prowadzonymi przez poprzednią Geolog Powiatową (nie pracującą już w Starostwie).

(akta kontroli str. 410)

3.14. W przypadkach powzięcia informacji o nielegalnej eksploatacji podejmowane były działania na podstawie pgg. Przed wydaniem koncesji przeprowadzane były wizje terenowe, np. we wrześniu 2021 r. w czasie takiej wizji stwierdzono rozpoczęcie eksploatacji złoża w miejscowości Osowa Sień przed wydaniem koncesji. Sprawę przekazano zgodnie z pgg do OUG w Poznaniu, Prokuratury Rejonowej we Wschowie, Powiatowej Komendy Policji we Wschowie.

(akta kontroli str. 125-128, 175-176, 335-336, 417-418)

3.15. W przypadku powzięcia informacji o nielegalnej eksploatacji sprawa była przekazywana do odpowiedniej instytucji – OUG w Poznaniu, zgodnie z art. 140 pgg. W ramach współpracy z OUG w Poznaniu pracownicy Starostwa (na wnioski OUG w Poznaniu) przesłuchali w siedzibie Starostwa dwóch świadków.

Starostwo na bieżąco współpracowało w zakresie nielegalnej eksploatacji kopalin z gminami, strażami miejskimi, Policją, kołami łowieckimi (m.in. odpowiadano na telefoniczne zapytania). Brak było w Starostwie dokumentów w tej sprawie.

(akta kontroli str. 335-336, 470-483)

3.16. W okresie objętym kontrolą NIK do Starostwa nie wpływały skargi lub wnioski dotyczące spraw związanych z eksploatacją kopalin.

(akta kontroli str. 50)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W kontrolowanym przez NIK okresie w BIP na stronie podmiotowej Starostwa⁶³ nie był zamieszczony, do 21.08.2022 r., ogólny schemat procedur kontroli.

Zgodnie z art. 78a ust. 3 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej⁶⁴ (utraciła moc z dniem 30.04.2018 r.), organ kontroli zamieszcza w Biuletynie Informacji Publicznej (BIP) na swojej stronie podmiotowej ogólny schemat tych procedur kontroli, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa. Zgodnie z art. 47 ust. 3 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców⁶⁵ (obowiązującej od 30.04.2018 r.) organ kontroli zamieszcza w BIP na stronie podmiotowej urzędu obsługującego organ ogólny schemat tych procedur kontroli, które wynikają z przepisów powszechnie obowiązującego prawa.

(akta kontroli str. 51)

Starosta wyjaśnił, że: *Wynika to z przeoczenia. Ogólny schemat procedur kontroli został opracowany oraz umieszczony w BIP podczas kontroli NIK w dniu 22.08.2022 r.*

(akta kontroli str. 424-469)

Podczas kontroli NIK (22.08.2022 r.) w BIP na stronie podmiotowej Starostwa zamieszczono *Informację dotyczącą ogólnych zasad procedury kontroli przedsiębiorców wydobywających kopalinę ze złóż na terenie powiatu wschowskiego.*

(akta kontroli str. 411-416)

2. W kontrolowanym okresie nie planowano i nie przeprowadzono żadnej kontroli wypełniania warunków udzielonych koncesji. W konsekwencji Starosta nie realizował zadań określonych w art. 158 pkt 2 pgg.

Zgodnie z art. 158 pkt 2 pgg, do zakresu działania organów administracji geologicznej (w tym starostów) należy m.in. wykonywanie kontroli i sprawowanie nadzoru nad działalnością regulowaną pgg. Zdaniem NIK organ koncesyjny nie przeprowadzając kontroli pozbawia się wiedzy na temat tego, czy podmiot, który uzyskał koncesję prowadzi działalność wydobywczą zgodnie z jej warunkami.

(akta kontroli str. 335-336)

⁶³ <https://bip.wrota.lubuskie.pl/spwschowa/>

⁶⁴ Dz. U. z 2017 r. poz. 2168, ze zm.

⁶⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 162, ze zm.

Z umów-zleceń zawartych przez Starostę z dwoma geologami powiatowymi w okresie objętym kontrolą wynika, że byli oni zobowiązani do załatwiania spraw w oparciu o ustawę pgg. Z zakresu czynności Geologa Powiatowego zatrudnionego podczas kontroli NIK wynika, że był on odpowiedzialny m.in. za przygotowywanie i wydawanie decyzji koncesyjnych, oraz za monitorowanie warunków udzielonych koncesji.

(akta kontroli str. 18-42)

Starosta wyjaśnił, że: *Nie prowadzono w badanym przez NIK okresie kontroli wypełniania przez koncesjonariuszy warunków wydanych koncesji z uwagi m.in. na zatrudnianie geologów powiatowych na podstawie umów – zleceń, a następnie na podstawie umów o pracę (w przypadku umów o pracę w małym zakresie dziennym, tj. geolog powiatowy pracuje w Starostwie tylko jeden dzień w tygodniu). Wykonywanie obowiązków związanych z przyjmowaniem i prowadzeniem dokumentacji koncesyjnej w siedzibie Starostwa utrudniało lub wręcz uniemożliwiało prowadzenie kontroli w terenie. W celu usprawnienia pracy Starostwa od kwietnia 2022 r. został zatrudniany Geolog Powiatowy na część etatu zamiast umowy - zlecenia. Według mnie pozwoli to na wykonywanie kontroli zgodnie z art. 154 ustawy pgg. Wymagało to zmian organizacyjnych Starostwa Powiatowego i regulaminu wynagrodzeń. W tym celu m.in. zamieszczona została podczas kontroli NIK na stronie BIP Starostwa (pkt 16 i 19) do wiadomości koncesjonariuszy informacja o procedurze kontroli, aby wiedzieli o zasadach prowadzenia takich kontroli. Takie kontrole będą w przyszłości prowadzone przez Geologa Powiatowego.*

(akta kontroli str. 424-469)

3. Starosta decyzją z dnia 16.03.2018 r.⁶⁶ naliczył przedsiębiorcy opłatę dodatkową w wysokości 1.818,88 zł za wydobywanie w II półroczu 2016 r. ze złoża 627,2 tony kruszywa naturalnego z naruszeniem warunków koncesji. Powyższa decyzja została wydana z naruszeniem przepisów kpa. I tak:

Zawiadomieniem z 21.12.2016 r.⁶⁷ Starosta wszczął z urzędu postępowanie administracyjne w sprawie naruszenia warunków koncesji w zakresie przekroczenia granic obszaru górniczego oraz ustalenia opłaty dodatkowej. Postępowanie w tej sprawie nie było zawieszane. Starosta do dnia wydania decyzji (16.03.2018 r.) nie zawiadamiał strony o niezakończonym postępowaniu w terminie, czym naruszono art. 36 §§ 1 i 2 ww. ustawy⁶⁸.

(akta kontroli str. 52-66)

Starosta wyjaśnił, że: *Sprawa przedłużyła się, ponieważ w tym czasie nastąpiła zmiana na stanowisku Geologa Powiatowego i nie dopilnowano, aby wydane było postanowienie o zawieszeniu postępowania, a następnie o podjęciu zawieszonego postępowania. Postępowanie zostało zakończone wydaniem w dniu 16.03.2018 r. decyzji naliczającej opłatę dodatkową. Przedsiębiorca nie wnosił uwag i zastrzeżeń, co do terminowości wydania ww. decyzji. W dniu 12.03.2018 r. został poinformowany, że zostanie wydana decyzja z opłatą dodatkową w kwocie 1.818,70 zł i zapoznał się ze zgromadzonymi w sprawie dokumentami, do których nie wnosił uwag. Przedsiębiorca nie wniósł odwołania od tej decyzji i po uzyskaniu ostateczności decyzji naliczona kwota została zapłacona zgodnie z decyzją.*

(akta kontroli str. 424-469)

4. Dwóch przedsiębiorców, którzy uzyskali dwie koncesje w okresie objętym kontrolą NIK, nie przesłało do Starostwa dwóch Informacji (za 2021 r.) o zmianach zasobów złoża kopaliny⁶⁹, a Starosta nie podejmował działań określonych w art. 37 pgg mających

⁶⁶ Nr SOB.6522.1.2016.RG – wydaną m.in. na podstawie art. 139 ust. 1, ust. 2, ust. 3 pkt 3, ust. 4 i ust. 5, oraz art. 161 ust. 2 pgg.

⁶⁷ Nr SOB.6522.6.2016.RG.

⁶⁸ Art. 36 §§ 1 i 2 kpa stanowią, że: O każdym przypadku niezakończonym postępowaniu w terminie organ administracji publicznej jest obowiązany zawiadomić strony, podając przyczyny zwłoki, wskazując nowy termin załatwienia sprawy oraz pouczając o prawie do wniesienia ponaglenia. Ten sam obowiązek ciąży na organie administracji publicznej również w przypadku zwłoki w załatwieniu sprawy z przyczyn niezależnych od organu.

⁶⁹ Dotyczyło to koncesji i Informacji o zmianach zasobów złoża kopaliny: nr SOB.6522.3.2019 z 28.05.2021 r.; przedsiębiorca nie przesłał Informacji za 2021 r., nr SOB.6522.4.2019 z 15.07.2021 r.; przedsiębiorca nie przesłał Informacji za 2021 r.

na celu realizację przez tych przedsiębiorców ww. ustawowego obowiązku.

Stosownie do treści art. 101 ust. 8 pgg przedsiębiorca sporządza, na podstawie operatu ewidencyjnego, informację o zmianach zasobów złoża kopaliny i corocznie, w terminie do dnia 15 marca, przekazuje ją właściwemu organowi koncesyjnemu oraz państwowej służbie geologicznej.

(akta kontroli str. 337-364)

Starosta wyjaśnił m.in., że: *Nie zauważono, że dwaj przedsiębiorcy, nie złożyli sprawozdań. Przedsiębiorcy, którzy nie złożyli sprawozdań Z-2 zmiany zasobów za rok 2021 zostali podczas kontroli NIK wezwani pisemnie do doręczenia Staroście tych sprawozdań.*

(akta kontroli str. 424-469)

Starosta przesłał jednemu przedsiębiorcy wezwanie w trakcie kontroli NIK (w dniu 29.08.2022 r.). W odpowiedzi przedsiębiorca, w załączeniu do pisma z 06.09.2022 r., przesłał do Starostwa: informację za wydobytą kopalinę za I półrocze 2021 r., informację za wydobytą kopalinę za II półrocze 2021 r., informację za wydobytą kopalinę za I półrocze 2022 r., sprawozdanie roczne za 2021 r. We wszystkich ww. informacjach oraz w ww. sprawozdaniu rocznym zapisano, iż nie dokonywano w tym okresie wydobywania kopaliny.

Starosta przesłał drugiemu przedsiębiorcy wezwanie w dniu 29.08.2022 r., oraz (w związku z nienadaniem przez przedsiębiorcę informacji półrocznych oraz sprawozdania rocznego), w dniu 26.09.2022 r. ponowne wezwanie. Do dnia zakończenia kontroli NIK nie przedłożono kontrolerowi ww. dokumentów.

(akta kontroli str. 492-502)

5. Dwóch przedsiębiorców, którzy uzyskali dwie koncesje, w okresie objętym kontrolą NIK, nie realizowało obowiązku informacyjnego polegającego na złożeniu organowi koncesyjnemu informacji, za okresy półroczne, zawierających dane niezbędne do ustalenia tych opłat, określone w art. 137 ust. 3 pgg⁷⁰, oraz na przekazaniu organowi koncesyjnemu kopii dowodów dokonanych wpłat. Łącznie nie przesłano do Starostwa pięciu takich informacji⁷¹, a Starosta nie podejmował działań określonych w art. 37 pgg, mających na celu realizację przez tych przedsiębiorców ww. ustawowego obowiązku.

(akta kontroli str. 337-341, 365-409,)

Starosta wyjaśnił m.in., że: *Nie posiadałem informacji, że przedsiębiorcy, nie złożyli ww. informacji. Braki dotyczyły informacji o opłatach eksploatacyjnych dla złóż: „Hetmanice SO” (za I półrocze 2021 r., II półrocze 2021 r. i I półrocze 2022 r.) i „Tylewice II” (za II półrocze 2021 r. i I półrocze 2022 r.). W tych przypadkach podczas kontroli NIK przedsiębiorcy zostali wezwani pisemnie do doręczenia Staroście tych informacji (pismo z dnia 29.08.2022 r. nr GE.6522.7.2022 dotyczące złóż „Tylewice II” i nr GE.6522.8.2020 dotyczące złóż „Hetmanice SO”). W przypadku złóż „Hetmanice SO” przedsiębiorca dostarczył 06.09.2022 r. do Starostwa przedmiotowe informacje oraz sprawozdania roczne i wykazał w nich brak wydobywania kopaliny w tym okresie. Ze złóż Tylewice II (jak wynika z przeprowadzonych podczas kontroli NIK w dniu 07.09.2022 r. oględzin) nie dokonywano wydobywania, tj. nie rozpoczęto jeszcze eksploatacji tego złoża. W związku z powyższym dwaj przedsiębiorcy, o których mowa powyżej, nie byli zobowiązani do dokonywania wpłat opłat eksploatacyjnych i w tych sprawach nie będą wydawane decyzje określające wysokości należnych opłat.*

⁷⁰ Przedsiębiorca, który uzyskał koncesję na wydobywanie kopaliny ze złoża, przedstawia organowi koncesyjnemu, gminie, na terenie której jest prowadzona działalność, oraz NFOŚiGW – w terminie określonym w ust. 2 – kopie dowodów dokonanych wpłat, a także informację zawierającą dane identyfikujące przedsiębiorcę, nazwę złoża, numer koncesji na wydobywanie kopaliny z tego złoża, rodzaj i ilość kopaliny wydobytej w okresie rozliczeniowym, przyjętą stawkę oraz wysokość ustalonej opłaty, w tym przypadającej gminie, na terenie której jest prowadzona działalność, oraz NFOŚiGW (art. 137 ust. 3).

⁷¹ Dotyczyło to koncesji i informacji o uiszczeniu opłaty eksploatacyjnej za poszczególne półrocza następujących lat: - nr SOB.6522.3.2019 z 28.05.2021 r.; przedsiębiorca nie przesłał informacji o uiszczeniu opłaty eksploatacyjnej za I półrocze 2021 r., za II półrocze 2021 r., oraz za I półrocze 2022 r., - nr SOB.6522.4.2019 z 15.07.2021 r.; przedsiębiorca nie przesłał informacji o uiszczeniu opłaty eksploatacyjnej za II półrocze 2021 r., oraz za I półrocze 2022 r.

(akta kontroli str. 424-469, 507-508)

Podczas kontroli NIK przedsiębiorca, któremu wydano koncesję na eksploatację złoża Hetmanice SO przesłał do Starostwa⁷² informacje za I półrocze 2021 r., II półrocze 2021 r. i I półrocze 2022 r. oraz sprawozdanie roczne za 2021 rok. We wszystkich dokumentach zapisano, że w tym okresie nie wydobywano kopalin ze złoża. Podczas kontroli ustalono, iż do dnia 7.09.2022 r. przedsiębiorca nie rozpoczął wydobywania kopalin ze złoża Tylewice II. W związku z nieprowadzeniem wydobywania kopalin w ww. okresach przez dwóch przedsiębiorców, o których mowa powyżej, nie byli oni zobowiązani do dokonywania wpłat opłat eksploatacyjnych.

(akta kontroli str. 337-341, 419-423, 494-498, 502-506)

Stosownie do art. 137 ust. 4 pgg, nawet jeżeli obowiązek zapłaty nie powstaje, to nie zwalnia to przedsiębiorcy z obowiązku przedłożenia wymaganej informacji.

OCENA CZĄSTKOWA

Najwyższa Izba Kontroli negatywnie ocenia brak działań Starosty w obszarze monitorowania warunków udzielonych koncesji.

Starosta nie przeprowadzał kontroli, o których mowa w art. 158 pkt 2 pgg. Na stronie podmiotowej BIP Starostwa nie zamieszczono ogólnego schematu procedur kontrolnych dotyczących monitorowania warunków udzielonych koncesji. Pomimo że nie wszyscy przedsiębiorcy, którzy uzyskali koncesje na wydobywanie kopalin przesyłali do Starostwa informacje roczne o zmianach zasobów kopalin, a także nie realizowali obowiązku informacyjnego polegającego na przesyłaniu Staroście informacji za okresy półroczne o uiszczeniu opłaty eksploatacyjnej wraz z kopiami dowodów dokonanych wpłat, Starosta nie egzekwował od przedsiębiorców przekazania tych dokumentów. W badanym okresie wydano jedną decyzję o naliczeniu opłaty dodatkowej za wydobywanie kopalin z naruszeniem warunków koncesji. Decyzja ta została wydana z naruszeniem przepisów kpa.

IV. Uwagi i wnioski

Wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli nie sformułowała uwag, natomiast na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia wnioski o:

1. Określanie celów, zadań i mierników odnoszących się do działań w zakresie udzielania koncesji na wydobywanie kopalin oraz monitorowania warunków udzielonych koncesji.
2. Zapewnienie bieżącej kontroli nad przebiegiem postępowań związanych z udzielaniem koncesji.
3. Wydawanie decyzji administracyjnych o udzieleniu koncesji na wydobywanie kopalin na podstawie kompletnych wniosków.
4. Zawieszanie postępowań administracyjnych wszczętych w celu wydania decyzji koncesyjnych w przypadkach wystąpienia przesłanek obligujących Starostę do wydania postanowień w tych sprawach.
5. Terminowe wydawanie decyzji w sprawie wygaszenia koncesji.
6. Przekazywanie informacji do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej o udzieleniu i wygaszeniu koncesji.
7. Egzekwowanie od koncesjonariuszy, którym wydano koncesje na wydobywanie kopalin, oraz którym wygaszono koncesje na wydobywanie kopalin, dokonania zmian w ewidencji gruntów i budynków.
8. Wydawanie decyzji koncesyjnych zawierających prawidłowe dane dotyczące numerów działek ewidencyjnych gruntu, na których zlokalizowano złoża kopalin.
9. Planowanie i przeprowadzanie kontroli wypełniania warunków udzielonych koncesji.

⁷² Pismo z 06.09.2022 r. wraz z załącznikami.

10. Podejmowanie działań określonych w art. 37 pgg wobec przedsiębiorców, którzy nie przesłali do Starostwa rocznych informacji o zmianach zasobów złoża kopaliny, oraz wobec przedsiębiorców, którzy nie przesłali do Starostwa informacji o uiszczeniu opłaty eksploatacyjnej za okresy półroczne.

11. Zawiadamianie stron postępowań koncesyjnych o niezalutwieniu sprawy w terminie określonym w kpa.

12. Wzmocnienie nadzoru geologicznego w celu zapewnienia prawidłowego wykonywania zadań.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Zielonej Górze. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Zielona Góra, dnia 21 października 2022 r.

Kontroler:

Zdzisław Szafrąński
główny specjalista k.p.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Zielonej Górze
p.o. Wicedyrektor
Włodzimierz Stobrawa

.....
podpis

.....
podpis